

ділянок тощо; артистична культура та суспільно-культурна діяльність, а також контакти зі спеціалізованими закладами культури, заняття у суспільно-політичних організаціях та культурних товариствах.

Участь студентів у культурі характеризується самостійністю і автономністю. Вона не є одним із компонентів основного комплексу їх діяльності у виші (навчальної, наукової, спортивної, суспільної, політичної тощо). Участь у культурі здійснюється за особистим бажанням у вільний від основних обов'язків час, є приватним заняттям, що має гедоністичний характер. Основними мотивами участі у культурі є релаксація та бажання приємно провести час, а основною функцією вважається рекреаційна [3, 10].

К. Гонет–Ясінської, *класифікує позиції студентів* стосовно культури. За висновками дослідниці, найчастіше домінуюче місце займає рекреаційно-ігрова діяльність, а повний рейтинг відношення студентів до культури подається у такому вигляді: рекреаційно-ігрова позиція; пізнавальна позиція; естетична позиція; емоційна позиція; творча позиція [7, 21]. Відзначимо, що емоційна та творча позиції винесені на останній план, що, на нашу думку, свідчить про те, що молодь чекає від участі у культурі перш за все відпочинку та розваг, а вже потім задоволення емоційних та творчих потреб.

Аналіз польської наукової літератури з проблеми культурної активності студентів дозволив дійти *висновків*, що залежить не тільки від індивідуальних потреб та інтересів, але й від суспільного середовища, в якому перебуває студент. Тому важливим є створення культурного простору на території університету, що зможе ефективно впливати на формування культури студента, спонукати його до участі у культурі та сприяти залученню молоді до активної культурної діяльності.

Проблема потреб і мотивів у сучасній молоді

Бутрім М.О., СДПУ ім. А.С.Макаренка

Людина, готуючись до певних дій, вчинків, моделює свою поведінку, прагне передбачити особливості ситуації, в яких має діяти, та її зміни за певних умов. Одне з головних місць у цьому

процесі належить мотиваційній спрямованості особистості, що складає мотиви дій, актуалізуючись у певних ситуаціях. Отже, можна вважати, що будь яка поведінка людини є мотивованою, а її дії мають мотиваційну основу.

Для визначення поняття «мотивація» слід розглянути сутність та зміст самого феномена мотив. Це те, що належить самому суб'єкту поведінки, є її стійкою особистісною властивістю, що зсередини спонукає до певних дій. Феномен мотив вивчали такі відомі психологи як С.Л. Рубінштейн, Е.Н. Баканова, В.А. Іваннікова, Л.І. Божович, А.Г. Ковальов, К. К. Платонов, Д. Кемпбелл і Ф. Шеффілд та ін.

Термін «мотивація» є ширшим поняттям ніж термін «мотив», і проблемі мотивації присвячена значна кількість праць вчених, таких як А. Маслоу, Дж. Роттера, Г. Келлі, Х. Хекхаузена, Дж. Аткинсона, Д. Мак-Клелланд та ін.

За Ярошевським, «мотивація – процес спонукання людини до здійснення тих чи інших дій, вчинків, який є складним актом, що вимагає аналізу й оцінки альтернатив вибору та сприйняття рішень».

Розглядаючи природу мотивації, не можливо не звернути увагу на критерії мотивації успішності, тобто – мотивації досягнення успіху. Критерії мотивації успішності можуть бути орієнтованими на: завдання, людину, інших.

Мотивація досягнення може бути визначена як прагнення збільшити чи зберегти максимально високі здатності людини до всіх видів діяльності.

В умовах трансформації сучасної системи освіти все більшої ваги набуває проблема розвитку у студентів активності та самостійності. Один із підходів до вирішення цієї проблеми ґрунтується на уявленні про те, що спонуки до діяльності можуть бути не лише зовнішніми, а й внутрішніми.

Будь-яка форма поведінки може бути пояснена як внутрішніми, так і зовнішніми причинами. У першому випадку вихідним і кінцевим пунктами пояснення є психологічні властивості суб'єкта поведінки, а в другому - зовнішні умови та обставини його діяльності.

Психологічним підґрунтям дослідження детермінант активності людини є положення С.Л. Рубінштейна про роль внутрішніх умов у здійсненні діяльності. Зовнішні чинники завжди діють через внутрішні умови, а спосіб та результат їх впливу на особистість визначається її внутрішнім станом, системою ставлень до життєвої ситуації, у якій здійснюється діяльність. Внутрішні умови можна представити як систему особистісних цінностей, яка спочатку формується у діяльності, а пізніше сама починає регулювати її. Ряд дослідників (О.Г. Асмолов, М.Й. Боришевський, Б.С. Братусь, А.Г. Здравомислов, З.С. Карпенко, Д.О. Леонтьєв, В.О. Татенко, Т.М. Титаренко) вважає, що саме ціннісно-сміслові утворення особистості є внутрішніми детермінантами її розвитку.

Продуктивною для дослідження ціннісно-мотиваційної сфери є теорія внутрішньої мотивації, яка розробляється американськими дослідниками Е. Дісі та Р. Раяном. Вони вважають, що внутрішня мотивація діяльності визначається можливостями цієї діяльності задовольняти базові психологічні потреби (потребу у самодетермінації, потребу у компетентності та потребу у значущих міжособистісних стосунках).

Водночас вони виділяють декілька типів орієнтацій особистості (самодетерміновану, підконтрольну та індіферентну), які є диспозиційними характеристиками. Таким чином, з одного боку внутрішня мотивація детермінується можливостями діяльності задовольняти базові потреби особистості, а з іншого – типом орієнтації особистості.

Навчання у вузі пов'язане із суттєвою зміною соціальної ситуації – включенням у нову систему міжособистісних стосунків, підвищенням ролі самостійності та активності, і тому роль внутрішньої мотивації тут є ключовою.

Психологічні особливості самоприйняття в юнацькому віці

Коломієць М.В., СДПУ ім.А.С.Макаренка

Уявлення, про те, що зовнішнє тільки тоді буде мати впливовий ефект на особистість, коли воно переломлено крізь призму індивідуальності, сформульоване Л.С.Виготським, вважається